

Dr. Györfly István
Ügyvéd

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
18 - 5 / 2020	
21 JAN 26.	
Melléklet:	Kezelőiroda:
db	✓

Alkotmánybíróság

részére

1015, Budapest
Donáti u. 35-45.

Hiv. szám: IV. 1718-3/2020
Tárgy: egységes szerkezetbe foglalás
alkotmányjogi panasz

Tisztelt Alkotmánybíróság!

[1] Alulírott, dr. Györfly István ügyvéd, mint [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] kérelmező meghatalmazott jogi képviselője, csatolt meghatalmazásom alapján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény 26. § (1) bekezdése valamint a 27.§ alapján az alábbi kiegészített és egységes szerkezetbe foglalt

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

[2] Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Debreceni Ítéltábla Bf.II.291/2020/22 szám alatti döntésének alaptörvény-ellenességét a Debreceni Törvényszék 17.B.376/2018/379 számú ítéletre is kiterjedő hatállyal és a támadott bírói döntéseket az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg.

[3] Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei
 - a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése

[4] 2009. november 20. napján a NAV ÉARBI nyomozást rendelt el adó- és társadalombiztosítási csalás alapos gyanúja alapján a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság feljelentése alapján, 1736/2009 szám alatt. A feljelentett személy a kérelmező, [REDACTED] valamint [REDACTED] volt.

[5] A nyomozás során a NAV ÉARBI számos megkeresést küld ki, tanú meghallgatásokat, házkutatásokat fogantat, amely keretében meghallgatásra kerül tanúként a kérelmező is sőt, a házkutatások is a tanúknál történik meg.

[6] A 1736/2009. bü. szám alatti ügyben 2010. április 26. napján kerül sor az első gyanúsítotti kihallgatásra, ekkor [REDACTED] lett gyanúsítottként kihallgatásra.

[REDACTED]

[7] A NAV ÉARBI 2011-ben (a folyamatban lévő büntetőeljárás 2. évében) az ügyészségnél, hogy az ügyészség jelölje ki a csalás miatt folyamatban lévő eljárás nyomozására, amely indítványra figyelemmel 2011. május 5. napján a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség a B.948/2010/2 szám alatt meghozott határozatában¹ a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző, de figyelemmel a (2) bekezdés c) pontjára, a (7) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő üzletszerűen, különösen nagy kárt okozó csalás büntette miatti nyomozás lefolytatására a Be. 37. § (2) bekezdése alapján a NAV ÉARBI Hajdú-Bihar Megyei Osztályát jelölte ki.

[8] 2011. május 9. napján a kérelmezőt a folyamatban lévő nyomozás során gyanúsítottként hallgatják ki és őrizetbe veszik. A bíróság azonban előzetes letartóztatásukat nem rendeli el, hanem velük szemben lakhelyelhagyási tilalmat alkalmaz Debrecen közigazgatási területére.

[9] 2012. január 25. napján az 1736/2009. bü. szám alatti ügytől lekülönítésre került a 221/2012. bü. szám alatti ügy, amely [REDACTED] vonatkozik.

[10] 2012. április 26. napján – két évvel az első gyanúsítás közlését követően – a nyomozati határidő a 1736/2009. bü. szám alatti ügyben eltelt.

[11] 2013. január 13. napján /337 szám alatti határozattal a 1736/2009. bü. szám alatti ügghöz egyesítették a 1973/2010. bü. szám alatti ügyet azzal, hogy az egyesítési határozatot meg kell küldeni a NAV Észak-alföldi Regionális Adó Főigazgatóságnak, mint feljelentőnek.

[12] 2013. március 28. és március 29. napján gyanúsításokra kerül sor [REDACTED] ahol a felfüggesztett nyomozással kapcsolatosan kerül sor ezen gyanúsítások közlésére.

[13] 2013. március 29. napján a nyomozás felfüggesztésre került, arra hivatkozással, hogy Magyarországon már elvégzendő nyomozati cselekmény nincs, külföldi megkeresések kiküldése szükséges.

[14] 2014. március 13-án megérkezett a jogsegély iránti kérelem legutolsó teljesítése.

[15] 2015. március 17. napján a felfüggesztett nyomozás folytatását rendelik el.

[16] 2015. április 23. napján iratismertétezt tartott a nyomozóhatóság a kérelmezőnek, ahol többek között, kiderült:

- 2015. március 17. napjától – a nyomozás folytatásának elrendelésétől - kezdődően 3 kötetnyi nyomozati irat keletkezett, annak ellenére, hogy 2013. március 29. napján elrendelt felfüggesztés okaként az került megjelölésre, hogy Magyarországon további nyomozati cselekmény nincs.
- a nyomozati iratok alapján készült egy 200 oldalas összefoglaló jelentés, amely a nyomozás felfüggesztésének az ideje alatt keletkezett és amely később az ügyészi vádirat alapját képezte
- a 2010. 10.28 és 2010.10.29. napi házkutatáshoz kapcsolódó bűnjeljegyzék 2015. március 24. napján készült el

[17] 2015. július 2. napján elkészül a B.948/2010/191-II szám alatti vádirat, amelyet a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség 2017. július 7. napján érkezett a Debreceni Törvényszéken.

¹ Nyomozati iratok 1.kötet 211. oldal

[18] A Debreceni Törvényszék előtt 24.B.398/2015 szám alatt volt folyamatban a bírósági eljárás, ahol az első tárgyalás megtartására 2015. október 15. napján került sor.

[19] 2016. március 11. napján a kérelmező másolási kérelmet terjesztett elő az ügyben felmerült iratok kiadása végett.

[20] 2016. május 5. napján a védő kifogást terjesztett elő az eljárás elhúzódása végett a ki nem adott iratok okán.

[21] 2016. szeptember 21. napján a védő ismételt kifogást terjesztett elő az eljárás elhúzódása végett, a ki nem adott iratok okán.

[22] 2016. október 1. napján a Debreceni Törvényszék végzésében elutasította az iratok kiadását, amellyel szemben a kérelmező védője fellebbezéssel élt. A fellebbezés folytán eljáró Debreceni Ítéltábla a Debreceni Törvényszék végzését hatályon kívül helyezte és kötelezte a Debreceni Törvényszéket arra, hogy a kért iratok vonatkozásában határozatot kell hoznia.

[23] 2016. október 27. napján a védelem be kívánt tekinteni a Debreceni Törvényszéken az iratokba, azonban arra lehetőséget a bíróság nem adott.

[24] 2016. december 30. napján a védő ismételten kérte az iratok kiadását.

[25] 2017. január 10. napján a védő kérelmet terjesztett elő az eljárás során lefoglalt winchesterekről kiadandó másolat végett.

[26] 2017. április 6. napján a védő 3 kifogást terjesztett elő az eljárás elhúzódása végett, valamint további másolatok kiadását kérte.

[27] A védő által kért iratok vonatkozásában a bíróság 2017. április 24. napján valamint április 27. napján arról tájékoztatta a védőt, hogy a kért másolatokat csak abban az esetben adja ki másolatban, ha a CD valamint DVD lemezeket biztosít a védelem a bíróság részére.

[28] 2017. május 29. napján tárgyalás tartottak a Debreceni Törvényszéket, amely tárgyaláson az ügyészség vádmódosítást adott be. A kérelmező valamint védője a vádmódosításra figyelemmel felkészülési idő biztosítását szerették volna kérni, azonban csak az egész napos tárgyalás végén tehette meg a védő ezen indítványát akként, hogy az aznapra, a bíróság által tervezett bizonyítás lefolytatásra került.

[29] 2017. június 14. napján a védelem kérte a bíróságot, hogy tegye lehetővé, hogy az eljárás iratait tanulmányozni lehessen. Erre végül 2017. június 16. napján sor került.

[30] 2017. július 7. napján ismételt kifogást terjesztett elő a védő az eljárás elhúzódása végett.

[31] 2017. július 10. napján a védő további két kifogást terjesztett elő az eljárás elhúzódása végett (a kifogások a védelem által folyamatosan kért másolatok ki nem adására valamint a kifogás elbírálásának az elmaradására vonatkoztak).

[32] a Debreceni Törvényszék 2017. június 12. napján /656 szám alatti kihirdetett ítéletével a vádlottakat – a vádirattal egyezően – valamennyi vádpontban bűnösnek mondta ki és a kiszabott büntetés nagyságára figyelemmel házi őrizetét rendelte el a kérelmezőnek.

[33] Az elsőfokú ítélettel szemben – többek között - a kérelmező és védője fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése végett.

[34] 2017. november 15. napján a védő kifogást terjesztett elő immáron a Debreceni Ítéltáblával szemben, az elsőfokú eljárásban tett kifogások el nem bírálása végett.

[35] 2017. december 20. napján a kérelmező terjesztett elő kifogást az eljárás elhúzódása végett, mivel az általa a Debreceni Ítéltáblától kért iratokat nem kapta meg.

[36] 2018. február 13. napján a Kúria a Bkif.III.139/2018/6 szám alatti végzésével a Debreceni Ítéltáblával szemben előterjesztett kifogást elutasította arra hivatkozással, hogy a jogsértések a Debreceni Törvényszék eljárásban valósultak meg, nem pedig a Debreceni Ítéltábla eljárása során.

[37] 2018. március 28. napján a védő kérte a Debreceni Ítéltáblától, hogy a teljes, általa kért másolat kerüljön kiadásra a részére, mivel az általa kért másolatoknak csak egy részét kapta meg.

[38] A Debreceni Ítéltábla a 2018. április 19. napján kihirdetett Bf.II.630/2017/147 szám alatti végzésével a Debreceni Törvényszék ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. Egyúttal fenntartotta a vádlottakkal szembeni kényszerintézkedést. Ezen utóbbival szemben a kérelmező védője fellebbezést terjesztett elő.

[39] 2018. május 9. napján a védő kifogást terjesztett elő az eljárás elhúzódása végett arra hivatkozással, hogy a kérelmezővel szemben 2018. április 19. napjától kezdődően a továbbiakban is fenntartásra került a kényszerintézkedés, azonban erről a kérelmezőt – aki nem volt jelen a másodfokú határozathirdetésen – semmilyen formában nem tájékoztatta a bíróság.

[40] 2018. június 27. napján a Kúria helyt adva a védői fellebbezésnek a kérelmező házi őrizetét megszüntette.

[41] 2018. szeptember 29. napján a Debreceni Törvényszék „felülvizsgálta” a Debreceni Ítéltábla által fenntartott – a Kúria által megszüntetett – házi őrizetet akként, hogy a kérelmezővel szemben azt immáron bünyügyi felügyeletként, „lakhelyelhagyási tilalomként” tartotta fent.

[42] A folyamatban lévő büntetőeljárásban a kérelmező vezető védője, dr. Györfly István ügyvéd a 2019. január 14. napján megtartott tárgyaláson kizárási indítványt terjesztett elő az ügyben eljáró hivatásos bíróval szemben, amely tárgyaláson elhangzott indítványt ugyanezen a napon elektronikusan is megküldött a Debreceni Törvényszék részére.

[43] A Debreceni Törvényszék a 2019. január 14. napján megtartott tárgyaláson² meghozott /130-III. számú végzésével „visszautasította” a kizárással kapcsolatos védői indítványt, majd pedig az ügyészséget, a III. r.

² /130-as számú tárgyalási jegyzőkönyv

[54] Külön okként került megjelölésre az, hogy az ügyben eljáró bírónak, [REDACTED] már a felkészülés során észlelnie kellett volna azt, hogy a vádlottakkal szemben – így a kérelmezővel szemben sem – nem volt kényszerintézkedés elrendelve, így az el nem rendelt kényszerintézkedés vonatkozásában annak fenntartása tekintetében sem kell döntést hoznia.

[55] Másfelől a védői indítvány hivatkozott arra is, hogy [REDACTED] a B.376/2018 szám alatt folyamatban lévő büntetőeljárásnak nem törvényes bírója, mivel a Debreceni Törvényszék ügyelosztási rendjében nem szerepel, mint gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény tárgyalására kijelölt bíró. Azáltal, hogy olyan bíró tárgyalja az ügyet, aki az adott ügycsoportra nincs kijelölve sérül a törvényes bíróhoz való jog.

[56] A [REDACTED] ügyvéd által tett beadványra 2019. április 15. napján [REDACTED] Büntető-kollégium vezető úr által küldött tájékoztatásban mindösszesen arra hivatkozott, hogy „Figyelemmel arra, hogy a hatásköri szabályozás egyetlen rendelkezése sem kívánja meg, hogy törvényszéki munkakörben ítélkezési tevékenységet végző bíró a bíróság összetételét előíró törvényi rendelkezésnek megfelelő kijelölést kapjon, a Debreceni Törvényszék Ön által is hivatkozott ügyelosztási rendje alapján [REDACTED] az ügy törvényes bírójának tekinthető, ezért e körben előadott érvelése helyt nem foghat.”³

[57] Ezt követően a Debreceni Törvényszék bírója, [REDACTED] bíró úr a 19.Bkk.313/2019/2 szám alatt, 2019. április 24. napján meghozott végzésével a bíró kizárására vonatkozó indítványt elutasította.

[58] A Debreceni Törvényszék határozatának indokolása szerint a „a tárgyilagos eljárás iránti kételyt ébresztő körülmény sem a kizárás iránti bejelentésből, sem pedig az iratokból nem állapítható meg és nem is valószínűsíthető”. Másfelől pedig - szinte szó szerint megegyezően – azért sem alapos az elfogultsági indítvány, mivel „a fentebb hivatkozott jogszabályhelyek egyike sem kívánja azt meg, hogy a törvényszéki munkakörben ítélkezési tevékenységet végző bíró a bíróság összetételét előíró törvényi rendelkezésnek megfelelő kijelölést kapjon”.⁴

[59] 2019. május 27. napján 5 a védelem 5 (!) indítványt terjesztett elő, az ügyben lefolytatandó bizonyítási eljárásra vonatkozóan.

[60] 2019. június 6. napján a védelem két indítványt terjesztett elő, egyfelől a szakértői vélemény kiegészítése tárgyában, másfelől pedig kérte a bíróságot, hogy biztosítsa az iratokba való betekintés jogát.

[61] 2019. június 12. napján a védelem ismételten bizonyítási indítványt terjesztett elő.

[62] 2019. szeptember 6.napján a Debreceni Törvényszék 17.B.376/2018/379 szám alatt elsőfokú ítéletet hozott, amely ítélettel szemben mind az ügyészség, mind a vádlottak, védők fellebbezést terjesztettek elő.

[63] 2020. április 21. napján a Debreceni Ítéltábla Bf. 11.131/2020/23-II szám alatt értesítette a vádlottakat és a védőket, hogy az ügyben 2020. június 10. napjára tanácsulást tűzött ki.

[64] 2020. április 27. napján a kérelmező – védője útján – nyilvános ülés megtartására terjesztett elő indítványt.

³ 2019.El.IV.E.21/2 tájékoztatás 1. oldal utolsó bekezdés

⁴ 19.Bkk.313/2019/2. számú végzés 6. oldal (4) bekezdés

[65] 2020. június 8. napján a kérelmező védője indítvány terjesztett elő arra vonatkozólag, hogy miért nem lehet az ügyben egyes vádlottakra nézve tanácsulást, más vádlottakra nyilvános ülést tartani.

[66] 2020. június 10. napján a Debreceni Ítéltábla azon vádlottak esetében, akik nyilvános ülés tartását kérték az eljárást elkülönítette, a többi vádlott esetében ugyanezen a napon tanácsulés keretében döntött az elsőfokú bíróság ítéletéről.

[67] 2020. június 22. napján a kérelmező – védője útján – kizárási indítványt terjesztett elő a Debreceni Ítéltábla eljáró tanácsával szemben arra hivatkozással, hogy az ügyben már egyszer – tanácsulés keretében – döntött. (Az indítvány mind a mai napig elbírálásra nem került)

[68] 2020. július 6. napján a Debreceni Ítéltábla kihirdette a Bf. 11.291/2020/22 szám alatti másodfokú ítéletét, amely ugyanezen a napon jogerőssé is vált.

b) jogorvoslati lehetőségek kimerítése

[69] A Debreceni Ítéltábla Bf.11.291/2020/22 szám alatti ítéletével szemben további fellebbezésnek helye nincs, figyelemmel arra, hogy a Be. 615. § (1) bekezdésében meghatározott törvényi feltételek nem állnak fenn. Ezáltal a Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság ítélete 2020. július 6. napján jogerőre emelkedett.

[70] Félülvizsgálati eljárás megindítására nem került sor, a jogerős ítélettel szemben a kérelmező félülvizsgálati kérelmet nem terjesztett elő.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

[71] A kérelmező a másodfokú írásba foglalt ítéletet 2020. július 27. napján vette kézhez, ezen időponttól kezdődően a 60 napos határidő 2020. szeptember 25. napján telik le, így jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére határidőben került sor.

d) Az indítványozó érintettsége

[72] A jelen alkotmányjogi panaszokkal érintett a ítéletekben kérelmező, [REDACTED] büntetőjogi felelősségét állapították meg, az eljárásban a kérelmező terheli pozícióban vett részt. A terhelti pozíció – jelenleg elítélt – önmagában megalapozza a kérelmező érintettségét.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

[73] A demokratikus államrend egyik alapvető vezérlő elve a „ megkülönböztetés nélküli jog uralma”, amelybe beletartozik az is, hogy az állam hatalmát nem korlátlanul, saját kénye-kedve szerint gyakorolhatja, hanem a törvények által meghatározott eljárás keretében, törvényben meghatározott módon.

[74] Különösen igaz ez a megállapítás a büntetőeljárásra, ahol az állam büntetőhatalmának érvényesítése nem korlátan, azt egyfelől korlátozzák a jogszabályok valamint annak korlátját képezik a független és pártatlan bíróságok, amelyek érvényt szereznek a jogszabályok betartásának.

[75] Egy jogállamban nem elegendő az, hogy a jogállamiság követelményének megfelelő jogszabályok meghozatalra kerülnek, hanem az is szükséges, hogy ezeknek érvényt is szerezzenek, akár úgy is, hogy magát az állami büntetőhatalmat a mindennapok során érvényesítő szervekkel/szervezetekkel is betartatják, azokon számon kérik azok megsértését.

[76] Éppen ezen megközelítés hívta életre a hatalmi ágak szétválasztásának a követelményét, amely a büntetőeljárás során alapvető szinten került deklarálásra azzal, hogy az eljárásban a vád, a védelem és az ítélkezés elkülönül. (Be. 5. §)

[77] Éppen ezért kiemelt jelentőségű az, hogy a bíróság az előtte folyamatban lévő eljárásban miként és hogyan jár el: megkülönböztetés nélkül biztosítja az eljárás résztvevőinek (vád-védelem) a törvényben/törvényben meghatározott jogokat és számon kéri a törvényi kötelezettségek teljesítését és azokat szükség esetén „szankcionálja”,

[78] A bíróság „eljárási szerepvállalása” alkotmányjogi alapvető kérdés, mivel a bíróság „rendszerbeli” elhelyezése érdemben meghatározza magát a büntetőeljárást, annak menetét, azt, hogy a folyamatban lévő eljárás – nem csak a jelen alkotmányjogi panasszal érintett, hanem valamennyi büntetőeljárás – miként kerül lefolytatásra.

[79] A bíróság „rendszerbeli” elhelyezkedésének a kérdése különösen fontos kérdés abban a tekintetben, hogy a XXI. századi magyar bíróság az időszerűség kérdéseire helyezi a hangsúlyt, azonban a mindennapokban összeütközésbe kerül a vádlott védekezési jogával, különösen a védekezés során előterjesztett bizonyítási indítványok, kérelmek teljesítésével.

[80] Ebből adódóan a Tisztelt Alkotmánybíróságnak azon „alkotmányos összeütközés” kérdésben kell állást foglalnia, hogy a magyar bíróságok által hangoztatott időszerűség kérdése mennyire, milyen formában egyeztethető össze a vádlott védekezéshez való jogával. Ennek eldöntése során abban is állást kell foglalni, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikkében meghatározott „ésszerű határidőn belüli” eljárás milyen kapcsolatban áll mind a tisztességes eljáráshoz való jog, mind pedig a védelemhez, a védekezéshez való jog alkotmányjogi követelményével.

[81] Ugyancsak a bíróságok rendszerbeli elhelyezéséhez kapcsolódó alapvető alkotmányjogi kérdés az, hogy miként kerül meghatározásra a büntetőeljárás során a „bírói szak”: arra mint a nyomozástól teljesen független, külön eljárási szakaszra tekintünk, ahol az egymással mellérendelt viszonyban álló „felek” (az ügyész valamint a vádlott/védő) a független, pártatlan, „külső” bírót igyekeznek meggyőzni az igazukról és a nekik megfelelő döntés meghozatalára „rávenni”, vagy a büntetőeljárás bírói szakaszát a nyomozás folytatásának tekintjük akként, hogy a bírói eljárás során ismételten lehetőség van – immáron a vádlott és a védő jelenlétében – arra, hogy a korábbi (nyomozati) eljárás során elkövetett jogsértéseket ki lehessen küszöbölni.

[82] Ezen utóbbi megközelítés esetében – és éppen ez történt jelen alkotmányjogi panasszal érintett eljárásban is – a bírói szakasz lényegében a nyomozati szakasz megismétlése abban a tekintetben, hogy a nyomozás során elkövetett hibák kiküszöbölésének a fórumává válik.

[83] A bírósági eljárás előző pontban kifejtett lefolytatása esetében alapvetően kérdőjeleződik meg az eljáró bíróság pártatlanságának, függetlenségének a léte, hiszen a bíróság az egyik eljárási résztvevőnek – az ügyészségnek – további lehetőséget biztosít arra, hogy az által korábban lefolytatott illetőleg felügyelt eljárásban elkövetett hibákat kiküszöbölje, lényegében a nyomozást tovább folytathassa.

[84] Különösen megkérdőjeleződik a bíróság függetlenségének és pártatlanságának a kérdése azon okból kifolyólag, hogy bár a Be. nem minden esetben írja le in concreto azt, hogy egyes, a nyomozás során megvalósított szabályszegéseknek milyen következményei vannak, azonban ez nem jelenti azt, hogy maga a törvény nem tartalmaz szankciót a nyomozás során megvalósított jogsértésekhez kapcsolódóan.

[85] Így a nyomozati határidő, a vádemelésre nyitvaálló határidő be nem tartása vonatkozásában konkrét szankció megállapítására a Be-ben nem került sor, azonban a Be. rendszerében az ahhoz kapcsolódó jogkövetkezmények meghatározásra kerültek.

[86] Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata értelmében a törvényben meghatározott határidő jogvesztő határidő, különösen igaz ez – figyelemmel az EJB gyakorlatára – a büntetőügyekben megállapított törvényi határidők betartására. Abban az esetben ha a törvényben meghatározott határidő nem kerül betartásra, akkor ez a körülmény sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, különösen, ha olyan törvényi határidőről van szó, amely érdemi kihatással van az eljárás további menetére.

[87] Az nem vitatható, hogy mind a nyomozati határidő, mind pedig a vádirat benyújtására vonatkozó határidő a büntetőeljárás lényegére vonatkozó határidő, így azok be nem tartása esetén már az eljárás továbbfolytatásának a lehetősége is kérdéses, nemhogy a bírósági eljárásban ezen hibák kiküszöbölésre kerüljenek.

[88] A fentiekben részletezett jogsértő eljárást valósította meg a bíróság – és ezzel sértette a kérelmező tisztességes eljáráshoz való alapjogát – azzal, hogy egyértelműen kiderült a bírósági eljárás során, hogy a nyomozás során két nyomozóhatóság „összedolgozott” akként, hogy a NAV ÉARBI előtt folyamatban lévő nyomozáshoz az NN1 az előtte lévő eljárásban fogatosított tanúkihallgatásokat, amely kihallgatások során nem az NN1 előtt, hanem a NAV ÉARBI előtt folyamatban lévő nyomozásra hallgatták meg a tanúkat.

[89] A két nyomozóhatóság „együttműködése keretében” az NN1 előtt tanúként hallgattak meg olyan személyeket, akik a NAV ÉARBI előtt folyamatban lévő eljárásban terheltek voltak, valamint a kihallgatások során a kihallgatott személyeket megtévesztve azt a látszatot keltették, hogy a NAV ÉARBI előtt folyamatban lévő eljárástól teljesen független, teljesen másról szóló eljárásban kerül sor a kihallgatásukra.

[90] Ezen NN1 előtt fogatosított kihallgatások során az NN1 előtt folyamatban lévő nyomozáshoz kapcsolódóan vagy egyetlen egy kérdés sem hangzott el, vagy ha el is hangzott, akkor kiderült, hogy a meghallgatott személy nem is ismeri az NN1 előtti eljárás terheltségét, annak terhére rótt cselekményről semmilyen információval nem rendelkezik.

[91] Ezen kihallgatások során egy egész kötetnyi iratanyag (XVI. kötet) keletkezett, amely kihallgatási jegyzőkönyveket az NN1 a fogatosítást követően szinte azonnal megküldött a NAV ÉARBI részére és az

a bizonyítási eljárás részévé lett téve, sőt, a kérelmező büntetőjogi felelősségének a megállapítása is részben azon alapul, így az az ügyre érdemi kihatással volt.

-o-

[92] Ugyancsak alapvető és egyúttal az ügy érdemére kiható alapsértés, ha az adott ügyben eljáró bírói tanács nem felel meg a „törvény által felállított”-ság alkotmányjogi követelményének, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) rendelkezéseinek, így az ügyelosztási rendnek.

[93] Az Alkotmánybíróság a IV/748/2019 AB határozatában részletesen foglalkozott az ügyelosztási renddel, valamint annak jogi jelentőségével.

[94] Így kiemelte, hogy „az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9.§ (1) bekezdés] [36/2013. (XII.5.) Ah határozat, Indokolás [32]]⁵

[95] Ugyancsak elvi éllel szögezte le a IV/748/2019 AB határozat [50]-[54] pontja, hogy az EJB gyakorlatában az Egyezmény 6.cikk 1. bekezdése értelmében „törvény által felállított”-nak kell lennie akként, hogy az EJB rámutatott arra, hogy a „törvény” nem csak a bírósági szervek létrehozását és illetékességét szabályozó jogszabályokat jelenti, hanem minden olyan rendelkezést, amelynek a megsértése szabálytalanná tenné egy vagy több bíró közreműködését egy ügy tárgyalásában.

[96] Jelen alkotmányjogi panasszal érintett eljárásban azonban az ügyben eljáró bíró nem szerepelt a Bszi. 10. § (1) bekezdése értelmében elkészített ügyelosztási rendben mint gazdálkodással összefüggő kiemelt büncselekmények miatt indult ügyekben eljárni jogosult bíró.

[97] Ennek hiányában pedig nem volt törvény által felállított az ügyben eljáró bíróság, az a jelen alkotmányjogi panasszal érintett eljárásban nem járhatott volna el.

-o-

[98] A független és pártatlan bírósághoz való alapjogot sérti az az eljárás, amikor a megismételt eljárás során olyan bíró jár el és hozza meg az ítéletet, akinek éppen az adott ügyben tanúsított magatartása következtében a Debreceni Törvényszéknek sérelemdíjat kellett fizetnie, jogerős fizetési meghagyás alapján, a kérelmező részére.

[99] A jogerős kötelezés ellenére nemhogy az ügyben eljáró bíró elfoglaltsága nem merül fel, hanem az erre alapítottan előterjesztett kizárási indítványt is a Debreceni Törvényszék másik bírója bírálja el, azt elutasítva.

⁵ IV/748/2019 AB határozat, Indokolás [46] pont

-0-

[100] Ugyancsak alapjogsérelmet jelent – sérti a független és pártatlan bírósághoz való jog alapelvét – az, ha az elsőfokú (alap)eljárásban eljáró bíró közeli hozzátartozója az elnöke a másodfokon eljáró bíróságnak, annak a másodfokú bíróságnak, amely érdemben vizsgálja felül az elsőfokú bíróság eljárását.

[101] A jogsérelem súlyát tovább növeli, hogy bár a másodfokú bíróság elnöke az adott ügyben konkrétan nem járt el, azonban mint elnöknek szignalizációs jogán keresztül ráhatása van arra, hogy az adott, a közeli hozzátartozója által elsőfokon elbírált ügyet mely másodfokú tanács bírálja el, hozza meg az adott ügyben a döntést.

-0-

[102] Sérti a tisztességes eljáráshoz való jog alapelvét az, ha a lefolytatott eljárás során a vádlott és a védő jogait folyamatosan megsértik, korlátozzák, akként, hogy a kért iratokat a részükre nem vagy nem időben adják ki, korlátozásra kerül az észrevételezési, kérdésési jog.

[103] Különösen sérelmes ezen alapjogsértés, ha figyelembe vesszük, hogy a megismételt eljárásban arra hivatkozással kerülnek elutasításra (mellőzésre) a tanúk megidézésére vonatkozó bizonyítási indítványok, hogy a vádlottak/védők az alapeljárásban (hatályon kívül helyezett eljárás) élhettek volna kérdésési, észrevételezési jogukkal, így ezen indítványok az eljárás szükségtelen elhúzódásához vezetnének.

[104] Az ügyben eljáró bíróságok ezen eljárása oda vezetett, hogy a kérelmező a lefolytatott bírósági eljárás során nem élhetett a hatékony védelem jogával, hiszen az alapeljárásban vagy nem állt rendelkezésére valamennyi nyomozati anyag vagy pedig a kérdésési, észrevételezési jog kerül csorbításra, míg a megismételt eljárásban már azt rótták fel, hogy miért nem az alapeljárásban élt a törvényben biztosított jogával.

[105] Az, hogy a kérelmező a hatékony védelem jogával nem tud élni és ezáltal sem érdemben, sem az ügyészség által felhozott bizonyítékokkal szemben védekezni nem tudott az a ügy érdemére kiható alapjogsértést jelent.

2) Az Alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése:

[106] Alaptörvény:

B) cikk

(1) Magyarország független, demokratikus jogállam.

R) cikk

(2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.

1. cikk

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapíthat meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében,

a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

IV. cikk

(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

(2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

XXVIII. cikk:

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása:

A) Törvényes bíróhoz; független és pártatlan bíróhoz való jog

A/1 az eljáró tanács összetétele (Alaptörvény B) cikk (2) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés,)

[107] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott „törvény által felállított” bíróság fogalmának a gyakorlati alkalmazási alapját az adott jogterületre vonatkozó eljárási szabályok (jelen esetben a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) adja meg általános jelleggel. Abban az esetben, ha az ügyben eljáró bíróságok nem ezen jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően kerültek felállításra, akkor az adott ügyben eljáró bíróság nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a rendelkezéseinek.

[108] A Bszi. 8. § (1) bekezdése értelmében senki nem vonható el törvényes bírójától.

[109] A Bszi. 8. § (2) bekezdése értelmében a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

[110] A Bszi. 10. § (1) bekezdése értelmében.....” az ügyelosztási rend rögzíti mely tanácsok, bírák járnak el a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) szerinti gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények miatt indult ügyekben”.

[111] A Bszi. szabályozása alapján megállapítható az, hogy csak és kizárólag az a törvényes bíró, aki az adott ügy vonatkozásában, az adott ügycsoportra nézve, az ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró.

[112] A Debreceni Törvényszék előtt 17.B.376/2018 szám alatti ügyben a Debreceni Törvényszék 17-es tanácsa jár el. A Debreceni Törvényszék 2019. január 1-december 31. között hatályos (és az ezt megelőzően is hatályos ügyelosztási rend szerint) a 17.B. tanácsban [REDACTED] bíró úr van beosztva, az általa intézett ügycsoport pedig: „A törvényszék, mint elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozó ügyek elbírálása”.

[113] Megjegyzendő, hogy az ügyelosztási rend szerint mind [REDACTED] mind [REDACTED] „törvényszék, mint elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozó ügyek elbírálására” van kijelölve.

[114] Ezzel szemben az ügyelosztási rend 2. sz. melléklete értelmében: „a törvényszék, mint elsőfokú bíróság – gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményeket érintő – hatáskörébe tartozó ügyekben [REDACTED] jogosult eljárni.

[115] A hivatkozott 2. sz. mellékletből egyértelműen következik az – mint ahogy azt a Bszi. 10.§ (1) bekezdése is tartalmazza – konkrétan ki kell jelölni azokat a bírokat/bírói tanácsokat, amelyek gazdálkodással összefüggő kiemelt gazdasági bűncselekményeket érintő ügyekben eljárhatnak. Ezen felsorolásban azonban [REDACTED] bíró úr nem szerepel.

[116] A 2. sz. melléklet további érdekessége, hogy az ott megjelölt bírók egytől-egyig polgári ügyszakos vagy gazdasági ügyszakos bírók, közöttük egyetlen egy büntető ügyszakos bíró nem szerepel.

[117] A Be. 10. § (1) bekezdés 3. pontjának f) pontja értelmében gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény a Btk. 396. § (4) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerinti költségvetési csalás és az ezzel összefüggésben elkövetett költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettség elmulasztása.

[118] A kérelmezővel szemben folyamatban lévő eljárásban – többek között – a vádemelésre ezen bűncselekmény tekintetében is megtörtént, amelyből következőleg a cselekmény gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekménynek minősül vagyis olyan bírónak kell az ügyet tárgyalnia, aki az ügyelosztási rend értelmében ilyen ügyek tárgyalására jogosult.

[119] Azt, hogy az ügy kiemelt gazdálkodással összefüggő kiemelt ügy, maga a Debreceni Törvényszék is megállapította pl. akkor, amikor 2018. szeptember 21. napján meghozott /3 szám alatti végzést 3 hivatásos bíróból álló tanácsban hozta meg.

[120] A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények esetében a Be. 13. § (3) bekezdése értelmében ugyan három hivatásos bíróból álló tanácsban kell eljárni, akként, hogy a tanács tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának a bírója.

[121] A kérelemmel érintett eljárásban azonban a Be. 868. § (2) bekezdése az irányadó, amely értelmében korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező és a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le az eljárást, ha az ügy e törvény hatályba lépése előtt a bírósághoz érkezett. Mindebből következően az eljárást egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban kell lefolytatni.

[122] Mindezek azonban nem érintik az a Bszi. azon rendelkezését, hogy az ügyelosztási rendben meg kell határozni, hogy mely bíró illetőleg mely bírói tanácsok jogosultak gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény tárgyalására!

[123] A Bszi. értelmében az egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanács esetében is kötelezően szerepelnie kell az ügyelosztási rendben annak, hogy a hivatásos bíró jogosult gazdálkodással összefüggő kiemelt ügy tárgyalására, mivel csak ebben az esetben érvényesül a törvényes bíróhoz való jog.

[124] Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése értelmében Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. Ebből következően a büntetőügyekben eljáró bíróságoknak a Be. mellett más törvényi rendelkezéseket is alkalmazniuk kell, így alkalmazniuk kell a Bszi. rendelkezéseit is.

[125] Mind a Be., mind a Bszi. törvény, amelynek rendelkezéseit mindenkinek, főként a bíróságoknak be kell tartania. A két törvény rendelkezései egymással nem ellentétesek, sőt, a Be. törvényesen megalakított bíróság fogalmát tényleges tartalommal a Bszi. tölti meg.

[126] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 663.§ (2) bekezdése alapján alkalmazandó Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján – a hivatkozott Be. 608.§ (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel – a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül kell helyezni, ha a bíróság nem volt törvényesen megalakítva.

[127] Tekintettel arra, hogy a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjában a jogalkotó általános szabályként határozta meg, hogy a bíróságnak törvényesen megalakítottnak kell lennie, a „törvényesen megalakított” kitélt nem lehet megszorítólag, csak a Be. szabályaira alapítottan értelmezni, hanem valamennyi, a bíróság összetételére/megalakítására vonatkozó valamennyi törvényi előírást figyelembe kell venni. Ebbe pedig beletartozik az előző pontokban hivatkozott Bszi. is, hiszen éppen a bíróság megalakításához kapcsolódóan ad részletszabályokat, törvényi szinten.

[128] Tekintettel arra, hogy a Debreceni Törvényszék előtt 17.B.376/2018 szám alatti eljárásban eljáró hivatásos bíró a reá vonatkozó ügyelosztási rend értelmében nincs kijelölve gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények tárgyalására, az eljáró tanács nincs törvényesen megalakítva, a kérelmezőt elvonták törvényes bírójától.

[129] Mint ahogy arra már korábban utalás történt, az Alkotmánybíróság a IV/748/2019 AB határozatában részletesen foglalkozott az ügyelosztási renddel, valamint annak jogi jelentőségével.⁶

[130] Így kiemelte, hogy „az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyéven kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9.§ (1) bekezdés] [36/2013. (XII.5.) Ah határozat, Indokolás [32]]⁷

[131] Ugyancsak elvi éllel szögezte le a IV/748/2019 AB határozat [50]-[54] pontja, hogy az EJEb gyakorlatában az Egyezmény 6.cikk 1. bekezdése értelmében „törvény által felállított”-nak kell lennie akként, hogy az EJEb rámutatott arra, hogy a „törvény” nem csak a bírósági szervek létrehozását és illetékességét szabályozó jogszabályokat jelenti, hanem minden olyan rendelkezést, amelynek a megsértése szabálytalanná tenné egy vagy több bíró közreműködését egy ügy tárgyalásában.

[132] Jelen alkotmányjogi panasszal érintett eljárásban azonban az ügyben eljáró bíró nem szerepelt a Bszi. 10. § (1) bekezdése értelmében elkészített ügyelosztási rendben mint gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények miatt indult ügyekben eljárni jogosult bíró.

⁶ Ugyancsak az ügyelosztási renddel összefüggésben tesz megállapításokat az Alkotmánybíróság a 3076/2020 (III.18.) és a 3128/2020 (V.15.) AB határozatokban.

⁷ IV/748/2019 AB határozat, Indokolás [46] pont

[133] Ennek hiányában pedig nem volt törvény által felállított az ügyben eljáró bíróság, az a jelen alkotmányjogi panasszal érintett eljárásban nem járhatott volna el.

[134] A Debreceni Törvényszék 19.Bkk. 313/2019/3 szám alatti döntésében azonban ezzel ellentétesen foglal állást a bíróság akkor, amikor kijelenti, hogy nincs olyan jogszabályi rendelkezés, „hogyan a törvényszéki munkakörben ítélkezési tevékenységet végző bíró a bíróság összetételét előíró törvényi rendelkezésnek megfelelő kijelölést kapjon.”

[135] Azáltal, hogy a Debreceni Törvényszék a 19.Bkk/313/2019/3 szám alatti végzésében teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a Bszi. rendelkezéseit és ezáltal „fenntartotta a bíró eljárási jogosultságát” és az ügyből erre hivatkozással való kizárást megtagadta, megsértette az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének a rendelkezéseit.

[136] Azon túlmenően, hogy sérült az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, egyúttal sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott, tisztességes eljáráshoz való alapjog is, tekintettel arra, hogy az Alaptörvényben szabályozott „törvény által felállított” kitélt nem lehet megszorítólag, csak és kizárólag a Be. keretein belül értelmezni, hanem figyelemmel kell lenni más törvényi rendelkezéseikre is, jelen esetben a Bszi. rendelkezéseire. Csak az a bíróság (bírói tanács) minősülhet „törvény által felállítottnak”, amely mindkét törvényi rendelkezésnek megfelel.

A/2 másodfokon eljáró bíróság (Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdés)

[137] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése értelmében: mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[138] A kérelmezővel szemben a Debreceni Törvényszék előtt 24.B.398/2015 szám alatt indult (alap)eljárásban [REDACTED] járt el, aki a Debreceni Ítélőtábla elnökének, [REDACTED].

[139] Már az alapeljárás során is valamennyi, a Debreceni Törvényszék, mint elsőfokú bíróság által hozott és fellebbezéssel érintett végzés esetében másodfokú eljárást a Debreceni Ítélőtábla folytatta el és hozta meg a jogerős – most már végleges – döntést.

[140] Már önmagában az a körülmény, hogy a Debreceni Ítélőtábla elnökének közeli hozzátartozója által hozott elsőfokú határozatokat a Debreceni Ítélőtábla bírálja el másodfokon kétségesse teszi a másodfokon eljáró bíróság esetében azt, hogy az ügyben függetlennek és pártatlannak lehet tekinteni.

[141] Különösen igaz ez, ha tekintettel vagyunk a Debreceni Ítélőtábla ügyelosztási rendjére, amelynek 3.1 pontja az alábbiakat tartalmazza:

„3.1. A Büntető Kollégium által intézett ügyeket a bíróság elnöke osztja el a tanácsok között. „

[142] Az ügyelosztási rend értelmében a Debreceni Ítélőtábla elnökének igazgatási úton van ráhatása arra azon ügyekre is, amelyekben az elsőfokon a közeli hozzátartozója járt el: ő határozza meg azt, hogy a másodfokú eljárás során melyik tanács fogja a felülbírálatot megtenni.

[143] Ez az eljárás azonban mindenképpen ellentétes a független és pártatlan bírósághoz való joggal, hiszen alkalmas arra, hogy a független és pártatlan bíróságba vetett hitet megkérdőjelezze, mivel azt a látszatot kelti – még ha annak ténybeli alapja nem is áll fenn – mintha a másodfokú bíróságnak érdeke fűződik ahhoz, hogy az előtte lévő felülbírálat miként, milyen eredménnyel zajlik.

[144] Egységes és töretlen az EJB gyakorlata annak megítélésében, hogy a függetlenség és pártatlanság kritériumait miként kell vizsgálni: akként, ahogy azt egy külső szemlélő megítélné. Jelen esetben pedig nem lehet kérdéses az, hogy egy külső szemlélő szemében milyen értékelést nyer az, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének felülbírálatát azon bíróság látja el, amelynek az elsőfokú bírósági ítéletet hozó bírósági közeli hozzátartozója az elnöke.

[145] A másodfokú bíróság függetlensége, pártatlansága kérdésében kifejtettekben nem változtat az a körülmény, hogy a megismételt eljárásban elsőfokú bíróként már nem a Debreceni Ítéltábla elnökének a közeli hozzátartozója járt el, mivel a jogsérelem korábban bekövetkezett.

[146] Arról nem is beszélve, hogy a megismételt eljárás során – mint ahogy az a későbbiekben részletesen kifejtésre kerül – az alapeljárásban felvett bizonyítás eredménye került felhasználásra, sőt, a tisztességes eljáráshoz való jog csorbitására (hatékony védelemhez való jog) az alapeljárásban megvalósított eljárási cselekményekre hivatkozással került sor.

[147] Így annak ellenére, hogy a megismételt eljárást már egy más összetételű tanács folytatta le, a Debreceni Ítéltábla elnökének a közeli hozzátartozója által lefolytatott bírósági eljárás továbbra is a folyamatban lévő büntetőeljárás fontos részét képezte.

A/3 Debreceni Törvényszék, mint elsőfokú bíróság eljárása (Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdés)

[148] Mint ahogy az az A/2 rész alatt a másodfokú bírósági eljárással kapcsolatosan részletesen kifejtésre került, sérti a független és pártatlan bírósághoz való jogot az, ha az ügyben olyan bíróság jár el, amellyel szemben a bíróság előtt folyamatban lévő büntetőeljárás terheltje jogerősen „pert nyert”.

[149] A kérelmező előbb keresetet, majd pedig fizetési meghagyást nyújtott be a Debreceni Törvényszékkel szemben sérelemdíj megállapítása végett, mivel a 17.B.376/2018 szám alatti eljárásban 2018. szeptember 21. napján /3 szám alatt felülvizsgálta a kérelmezővel szemben a Debreceni Ítéltábla által elrendelt házi őrizet további fenntartásának a szükségességét.

[150] A Debreceni Törvényszék a /3 szám alatti végzésében a kényszerintézkedést a továbbiakban akként tartotta fent, hogy immáron bünygyi felügyeletként a kérelmező Debreceni közigazgatási területét nem hagyhatja el.⁸

[151] Ezen döntés meghozatalakor azonban már nem állt a kérelmező kényszerintézkedés hatálya alatt, mivel a vele szemben alkalmazott kényszerintézkedést a Kúria, mint másodfokú bíróság a 2018. június 27. napján kelt Bpkf.II.794/2018/3 szám alatti végzésével megszüntette.

[152] Mindezek alapján megállapítható, hogy a Debreceni Törvényszék olyan kényszerintézkedést tartott fenn, amely már korábban megszüntetésre került és ezzel a végzésével a Debreceni Törvényszék korlátozta a kérelmező mozgásszabadságát.

[153] A Debreceni Törvényszék fentebb részletezett eljárása figyelemmel került sor 2019. február 11. napján előbb keresetlevél majd pedig fizetési meghagyás előterjesztésére, amely fizetési meghagyás később jogerőre emelkedett.

⁸ Megjegyzendő, hogy a bünygyi felügyelet ellenőrzésére a Hajdúhadházi Rendörkapitányság kerül kirendelésre, a kérelmezőnek ezen kapitányságon kellett jelentkeznie. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy előbb kérnie kellett a kérelmezőnek, hogy elhagyhassa Debrecen közigazgatási területét, hogy jelentkezési kötelezettségének eleget tudjon tenni

[154] Az adott ügyben eljáró bíróság – így magát az ügyet tárgyalós bíró – pártatlanságát zárja ki az, ha éppen a folyamatban lévő büntetőügyben elkövetett jogsértés miatt kerül sor jogerősen sérelemdíj megállapítására az adott bírósággal szemben.

[155] Azonban annak ellenére, hogy a folyamatban lévő büntetőügyben elkövetett jogsértés miatt marasztalták a Debreceni Törvényszéket ez nem változtatott azon, hogy a kérelmezővel szembeni büntetőeljárásban továbbra is a Debreceni Törvényszék járjon el, sőt, ugyanaz a bíró, aki a jogsértést elkövette.

[156] A fentebb részletezettek egyértelműen kizárják a pártatlanság alkotmányos követelményének érvényesülését a kérelmezővel szembeni eljárásban, abban a Debreceni Törvényszék semmilyen formában nem járhatott volna el.

[157] Azonban a kérelmezővel szembeni eljárást továbbra is a Debreceni Törvényszék ugyanazon bírja folytatta le és többek között a hivatkozott jogsértésre alapított, az ügyet tárgyaló bíróval szemben előterjesztett kizárási indítványt is a Debreceni Törvényszék egy másik bírója bírálta el, megtagadva az addig eljáró [REDACTED] bíró úr kizárását.

[158] A kérelmező védője [REDACTED] által benyújtott kizárási indítványban foglaltak szerint a bíró elfogultságát alátámasztja, hogy:

- olyan házi őrizetet tartott fenn a kérelmező vonatkozásában, amelyet már korábban a Kúria megszüntetett;

- ezen magatartásával okozott személyiségi jogsérelem miatt a kérelmező a Debreceni Törvényszékkal szemben keresetlevelet nyújtott be sérelemdíj megfizetése végett, amely eljárás jelenleg is folyamatban van a Miskolci Törvényszék előtt, amely peres eljárásnak felperese a kérelmező, míg alperese a Debreceni Törvényszék, ahol a büntetőeljárás jelenleg is folyamatban van;

- a kérelmező jogi képviselője útján kezdeményezte [REDACTED] bíró úr fenti magatartásának a kivizsgálását a Debreceni Törvényszék előtt (fegyelmi eljárás lefolytatására irányuló indítvány)

- valamint hivatkozott arra, hogy mivel [REDACTED] bíró úr nincs kijelölve gazdálkodással összefüggő kiemelt ügyekben való eljárásra, így a kérelmezőt a törvényes bírójától megfosztották és megfosztják mind a mai napig.

[159] Mindezen okok ellenére állapította meg az elfogultság hiányát a Debreceni Törvényszék a 19.Bkk.313/2019/2. szám alatti végzésében akként, hogy lényegében – a bíró kizárására vonatkozó jogszabályhelyek ismertetésén túlmenően – határozatában a törvényes bírától való megfosztást emelte ki, míg a másik három ok vonatkozásában érdemben nem nyilatkozott.

[160] Különösen sérelmes és sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha az eljáró bíróság azon határozatában, amellyel szemben fellebbezési jog nem biztosított, nem meríti ki teljeskörűen az indítványban foglaltakat, azok túlnyomó többsége tekintetében semmilyen formában nem foglal állást.

[161] Különösen sérelmes ez az eljárás abban a tekintetben is, hogy a kérelmező a vele szemben folyamatban lévő büntetőeljárásban, az eljáró bíró által megvalósított cselekmény okán állt perben a Debreceni Törvényszékkal, vagyis a peres eljárás konkrétan a büntetőeljáráshoz kapcsolódik.

[162] Mindezt akként, hogy a Debreceni Törvényszéket (ahol a büntetőeljárás is folyt) a törvény alapján [REDACTED] a Debreceni Törvényszék elnöke képviselte, aki egyúttal a munkáltatói jogokat is gyakorolja mind [REDACTED] mind pedig az érintett határozatot hozó [REDACTED] fölött is.

[REDACTED]

[163] Lényegében [REDACTED] bíró úr olyan ügyben döntött a kollégájával szemben előterjesztett kizárás kérdésében, amely ügghöz kapcsolódóan a „munkáltatójával” szemben polgári peres eljárás volt folyamatban, sérelemdíj megfizetése iránt.⁹

[164] Már ez a körülmény kétségesé tesz azt, hogy a Debreceni Törvényszéken szolgálatot teljesítő bírák egyáltalán eljárhatnak-e azon ügyben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nélkül, amelyhez kapcsolódóan a Debreceni Törvényszékkal szemben peres eljárás van folyamatban.

[165] Mindezekén túlmenően a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti az a – a panasszal érintett határozatban végigvonuló – megközelítés, amely értelmében az elfogultsági indítvány elbírálása során elegendő (és egyben szükséges) az érintett bíró nyilatkozatát beszerezni és ezen bírói nyilatkozat alapján már állást lehet foglalni a kizárási indítvány tárgyában.

[166] A Debreceni Törvényszék a 19.Bkk.313/2019/2 szám alatti végzésében azt vezeti le, hogy az elfogultság kérdése csak és kizárólag a bíró nyilatkozatától függ; abban az esetben, ha az eljáró bíró nem tartja magát elfogultnak, akkor elfogultság okán kizárásának helye nem lehet.

[167] Ezen megközelítés alapján az eljáró bíróság tartalmilag teljes egészében kiürítette a Be. 14. § (1) bekezdés e) pontjában megjelölt kizárási okot, mivel gyakorlatilag arra az ügyben eljáró bírón kívül senki más nem hivatkozhat. Lényegében maga az ügyben eljáró bíró mondja meg azt a kizárást megtagadó határozat értelmében, hogy a kizárásának a feltételei fennállnak-e vagy sem, hiszen ha akként nyilatkozik, hogy nem érzi magát az ügyben elfogultnak, akkor az elfogultság kérdése fel sem merülhet.

[168] Nem lehet kétséges az, hogy az ügyben eljáró bíró a vele szemben előterjesztett elfogultsághoz kapcsolódó nyilatkozata során nem fogja magát elfogultnak vallani, hiszen ezen nyilatkozatával egyértelműen elismerné azt, hogy eljárása során megszegte a Be. 15. § (1) bekezdésének a rendelkezéseit, amely kötelezően előírja a bírónak, hogy a vele szemben felmerült kizárási okot haladéktalanul köteles a bíróság elnökének jelenteni. Abban az esetben, ha ezen nyilatkozatát csak azt követően teszi meg, hogy vele szemben elfogultságot jelentettek be, akkor egyúttal elismeri azt is, hogy az elfogultsági ok bejelentése során megszegte a jogszabályi előírásokat, amely a bíró esetében a fegyelmi felelősség megállapítását vonhatja maga után.¹⁰

[169] Mindebből következőleg az ügyben eljáró bírónak „nem áll érdekében”, hogy a vele szemben bejelentett elfogultsági indítvánnyal kapcsolatosan semmilyen formában ne vallja magát elfogultnak.

[170] Abban az esetben azonban, ha az elfogultsági kifogás elintézése során csak és a kizárólag a bíró nyilatkozata az irányadó és az indítvány elbírálása során más körülményt nem vesznek figyelembe, akkor ez sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hiszen annak ellenére, hogy törvényi szinten került deklarálásra az, hogy elfogultságot az eljáró bírón kívül az ügyész, terhelt és vádlott is előterjeszthet, utóbbiak esetében ez a lehetőség csak formális, mivel az általuk tett bejelentés során nem az ő(k), a bejelentők nyilatkozatainak, hanem az ügyben eljáró bíró nyilatkozatának lesz csak és kizárólag jelentősége.

[171] A Debreceni Törvényszék által követett gyakorlat alapján a Be.14. § (1) bekezdés e) pontjában megjelölt elfogultsági ok akként kerül korlátozásra, hogy arra érdemben csak és kizárólag az ügyben

⁹ Amikor a kizárásiindítvány előterjesztésre került, akkor még a peres eljárás volt folyamatban, a fizetési meghagyás kibocsátására csak később került sor.

¹⁰ Arról nem is beszélve, hogy abban az esetben, ha a bíró nem jelenti be a vele szemben felmerülő/fennálló kizárási okot annak ellenére, hogy ezzel tisztában volt, akkor adódik a kérdés, hogy a kizárási ok felmerülése, valamint a bíró kizárása közötti időszak alatt felmerült büntügyi költségeknek mi lesz a sorsa, azok kit fognak terhelni.

eljáró bíró hivatkozhat, más eljárási résztvevő nem. Ez pedig egyértelműen ellentétes a jogszabállyal, amely nem csak az eljáró bírónak, hanem az ügyésznek, terheltnek és a védőnek is biztosítja azt a jogot, hogy a jogszabályhelyre hivatkozással elfogultságot jelentsen be az ügyben eljáró bíróval szemben.

[172] Mint ahogy az az A/1 és A/2 részekben részletesen kifejtésre került a független és pártatlan bírósághoz való alapjog érvényesülésének vizsgálata során abból kell kiindulni, hogy egy „külső szemlélő” oldaláról nézve felmerül-e az alapjog sérelme vagy sem, hiszen nem elég pártatlannak lenni, hanem annak is kell látszani.

[173] Nem kétséges az, hogy abban az esetben, ha éppen az adott büntetőeljárásban megvalósított bírói eljárás következtében állapítanak meg sérelemdíjat a vádlott javára az ügyben eljáró Törvényszékkel szemben, akkor ezen határozat alapján csak és kizárólag azt a következtetést lehet levonni, hogy a törvényszék az ügyben nem tud pártatlanul eljárni, hiszen bizonyos mértékig érintett magában az ügyben, az előtte folyamatban lévő ügy vádlottjával „érdekellentétben” áll.

B) Hathatós jogorvoslathoz való jog, alapvető jog korlátozása (Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, I. cikk (3) bekezdés)

[174] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely jogát vagy jogos érdekét sérti.

[175] A kérelmező – jogi képviselője útján – kizárási indítványt terjesztett elő az ügyet tárgyaló [REDACTED] bíró úrral szemben, amely kizárási indítványt a Debreceni Törvényszék egy másik bírāja elutasított.

[176] A kizárás megtagadásával szemben a jogorvoslati lehetőség kizárt, azt a Be. 17. § (4) bekezdése zárja ki.

[177] Az nem lehet kétséges, hogy a kizárás kérdésében való döntéshozatal olyan döntés, amely alapvetően érinti az eljárásban részt vevő személyek jogait és jogos érdekeit, hiszen maga a kizárás jogintézménye is az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes eljáráshoz való jogot biztosítaná a konkrét eljárás tekintetében, azt, hogyha az eljárás résztvevőinek bármilyen aggálya merül fel a törvény által felállított, független és pártatlan bíróság által tisztességes és nyilvános eljárásával kapcsolatosan, akkor ezt érvényre tudja juttatni.

[178] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése értelmében csak meghatározott feltételekkel korlátozható a hathatós jogorvoslathoz való jog, nevezetesen akkor, ha

- más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében;
- feltétlenül szükséges mértékben;
- az elérni kívánt céllal arányosan;
- az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával

valósul meg.

[179] Jelen esetben azonban már eleve kétséges, hogy mely más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében kerül korlátozásra a hathatós jogorvoslati alapjog. Ebben a körben a tisztességes eljáráshoz való jognak az „ésszerű határidőn belüli” kitétele lenne felhozható érvként, azonban ebben az esetben az az önmagának is ellentmondó helyzet állna elő, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülése érdekében korlátozzuk magát a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező hathatós jogorvoslathoz való jogot.

[180] Azonban, még ha ez a hivatkozás elfogadható is lenne, az Alaptörvényben meghatározott többi feltétel nem teljesül, így nem áll fenn a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával feltétel, hiszen a fellebbezési jog ekként történő teljes kizárása nem szükséges, nem arányos és teljes egészében kiüriti az alapvető jogot, hiszen egész egyszerűen kizárja a fellebbezés lehetőségét.

[181] A fellebbezési jog kizárása pedig éppen azon alapvető kérdésben történik meg, hogy az ügyben eljáró bíró az eljárást lefolytathatja-e vagy sem, az ügyből ki kell-e zárni vagy sem.

C) Tisztességes eljáráshoz való jog sérelme (Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése)

[182] A kérelmezővel szemben a Debreceni Törvényszéken 24.B.398/2015. számon (elsőfokú, vagy alapeljárás), majd 17.B.376/2018. számon (megismételt eljárás), illetőleg a Debreceni Ítéltáblán Bf.II.630/2017. számon (másodfokú eljárás) lefolytatott büntetőeljárás egyáltalán nem felelt meg a tisztességes eljárás alkotmányos alapelvének.

[183] Magyarország Alaptörvénye a XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzíti, miszerint: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat [...] törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”.

[184] Az Alaptörvény ezen „Szabadság és felelősség” részében megfogalmazott tisztességes eljáráshoz való jog alapelve, mint az igazságszolgáltatással kapcsolatos alapelv a legátfogóbb alapelv, amely úgy a hazai, mint a nemzetközi jogirodalomban, jogi gondolkodásban is megjelenik („fair trial” elve). Nemzetközi alapját az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv 6. cikke képezi, mely a tisztességes eljáráshoz való jogról rendelkezik. Ennek 1. pontja szögezi le: „Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot [...] az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően”.

[185] A hazai és nemzetközi jogi gondolkodásban egyaránt honos tisztességes eljáráshoz való jog gyűjtőfogalom, ami több alkotmányos alapelvet foglal magába. Legáltalánosabb megközelítésben az eljárás olyan minősége, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni és bár lehetséges, hogy egyes részletszabályok nem kerültek megtartásra, de ennek ellenére az eljárás egésze tisztességes, míg akkor is sérülhet a tisztességes eljáráshoz való jog, ha a részletszabályok bár megtartásra kerültek, de összességében az eljárás méltánytalan, igazságtalan.

[186] Ezt rögzítette az Alkotmánybíróság a 6/1998.(III.11.) AB határozat 5. pontjában, mely a konkrét jogesetben az iratmegismerési jog korlátozottsága tekintetében állapította meg az adott büntetőeljárás egészének tisztességtelen voltát.

[187] A kérelmező ellen folyamatban volt, fent megjelölt számú alapeljárásban, másodfokú, majd megismételt eljárásban sajnálatos módon a tisztességes eljáráshoz való jog egyáltalán nem érvényesült, azt az eljárás különböző szakaszaiban az eljáró hatóságok, bíróságok több alkalommal megsértették. A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése pedig az ügyre érdemi kihatással volt.

[188] Így sérült a tisztességes eljáráshoz való jog akkor, amikor az alapeljárásban, majd a megismételt eljárásban ítélkező elsőfokú bíróságok a védelem által előterjesztett bizonyítási indítványokat rendre elutasították.

[189] A Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 163. § (2) bekezdése alapján az ügyben eljáró hatóságoknak, így a bíróságnak is törekednie kell a valósághű történeti tényállás megállapítására.

[190] Nehezen hihető, hogy az alapeljárás, illetve a megismételt eljárás során a védelem csupa olyan indítványt terjesztett volna elő, mely egyáltalán nem a valósághű történeti tényállás megállapítását szolgálta volna. A védelem által előterjesztett, tanúk kihallgatására, illetve a tanúk védők jelenlétében történő kihallgatására vonatkozó indítványok egyértelműen a valósághű történeti tényállás megállapítását szolgálták.

[191] Úgyszintén a valósághű történeti tényállás megállapítását szolgálta a szakértők kirendelésére tett indítványok is, mivel az alapeljárásban kirendelt, majd a megismételt eljárás során is meghallgatott igazságügyi könyvszakértő a szakértői tevékenységre vonatkozó szabályokat oly mértékben megszegte, illetve figyelmen kívül hagyta, hogy emiatt fegyelmi eljárást kellett kezdeményezni vele szemben.

[192] Az igazságügyi könyvszakértő inkompetenciája miatti jelzéseket, indítványokat azonban az alapügyben, illetőleg a megismételt eljárásban ítélező tanácsok rendre figyelmen kívül hagyták. Különösen akkor vált ez markánssá, mikor a megismételt eljárás tárgyalása során a kirendelt igazságügyi könyvszakértő kijelentette, hogy ő tulajdonképpen csak adatrögzítő tevékenységet végzett, illetve, hogy szerinte a feladata a vád alátámasztása volt és a NAV ÉARBI által megállapítottakat nem is vizsgálta, azokat tényként fogadta el.

[193] Ezzel súlyosan sérült a tisztességes eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa, az úgynevezett fegyveregyenlőség elve, melynek egyik lényege, hogy az eljárás bizonyos résztvevői, így a szakértők semleges pozícióban maradnak (6/1998.(III.11.) AB határozat 5. pontja).

[194] Az a körülmény, hogy az alapeljárásban kirendelt – és emiatt a megismételt eljárásban is részt vett – igazságügyi könyvszakértő a vádiratban foglaltak alátámasztását és nem a szakma szabályai szerinti pártatlan, tényszerű és objektív szakvélemény adását tekintette feladatának, lényeges kihatással volt az ügy érdemi elbírálására, mivel mindkét elsőfokú ítélet jelentősen támaszkodott ezen szakvéleményre.

[195] Az eljáró elsőfokú bíróságok a védelmi bizonyítás kiegészítési indítványokat sorozatosan figyelmen kívül hagyták, csak és kizárólag a vádiratban megjelölt bizonyítást folytatták le, illetve a vádhatóság bizonyítási indítványainak adtak helyt. Ez viszont azt eredményezte, hogy a megismételt eljárásban olyan tanúk vallomása került felolvasásra, akikhez a védelem az elsőfokú eljárásban nem tehetett fel kérdést, illetőleg a megismételt eljárásban olyan személyeket hívott fel a bíróság – kifejezett védelmi tiltakozás ellenére – írásbeli vallomás sablonszerű tételére, akik az alapeljárásban vádlottként vettek részt, így az akkor tett terhelti vallomásukat nem az igazmondási kötelezettség tudatában tették meg.

[196] Ezt az alapjogot az emberi jogok és alapvetős szabadságjogok védelméről szóló Római egyezmény is külön kiemeli a 6. cikk 3. pont d. alpontja, miszerint „Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy [...] kérdéseket intézzzen, vagy intéztessen a vád tanúihoz, és kieszközölhesse a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják”. Ezen alapjognak a megszegése sajnálatos módon szintén kihatással volt az ügy érdemi elbírálására.

[197] Különösen sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot az az eljárás, amikor egyfelől – később részletesen kifejtésre kerül – az alapeljárás során korlátozzák a kérelmező iratmegismerési, másolat

készítési jogát – amely egyúttal az alapeljárásban hozott ítélet hatályon kívül helyezésére vezet – majd pedig a megismételt eljárásban már az alapeljárásra hivatkozással nem adnak helyt azon védelmi indítványoknak, amelyben a védelem az alapeljárásban meghallgatott személyek (tanúk és akkor még gyanúsítottak) meghallgatását kéri, mivel az alapeljárásban a vádlottak és a védők a szükséges kérdéseket megtehették.

[198] Azonban még ezen hivatkozás is csak elméleti, hiszen egyfelől megállapítható az, hogy az iratok nem álltak teljes körűen a védelem rendelkezésére, másfelől pedig maga a hatályon kívül helyező végzés rögzíti, hogy az alapeljárásban korlátozta az eljáró bíróság a vádlottak és a védők kérdezési és észrevételezési jogát.

[199] Mindezek alapján magából a jogerős ítélet rendelkezéseiből állapítható meg az, hogy mindazon jogsértések, amelyek az alapeljárásban megvalósításra kerültek és ezen okból következőleg az alapeljárásban hozott ítélet hatályon kívül helyezésre került azok a megismételt eljárásban már olyan jogszerű magatartásnak minősültek, amelyek megalapozták azt, hogy az ebben a körben előterjesztett védelmi indítványok elutasításra kerüljenek.

[200] Különösen tetten érhető ezen kettősség a Debreceni Ítéltábla által az eljárás során hozott két határozat: az először hozott hatályon kívül helyező végzés és a véglegessé vált másodfokú ítélet fényében.

[201] Ha ezen két másodfokú döntést egymás mellé tesszük, akkor megállapítható, hogy a Debreceni Ítéltábla teljes mértékben figyelmen kívül hagyta a későbbi döntésében a korábbi határozatában tett megállapításait, mintha azok nem ugyanazon eljárásban keletkeztek volna és a korábban jogsértőnek minősített eljárást a jogszabályoknak mindenben megfelelő magatartásnak minősítették.

[202] Ezen a kettősségen nem változtat az a körülmény, hogy időközben új büntetőeljárási törvény lépett hatályba, figyelemmel arra, hogy a Be 870. § (1) bekezdése értelmében: az e törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljáráásban az ezt megelőzően, a korábbi jogszabály szerint végzett eljárási cselekmény akkor is érvényes, ha ezt e törvény másként szabályozza.

[203] Ebből következőleg az az eljárási cselekmény, eljárási rend, amely a régi Be. szabályaival ellenétesen került lefolytatásra az új Be. alapján is jogsértőnek minősül.

[204] A tisztességes eljáráshoz való jog imént már említett részjogosítványának, az úgynevezett fegyveregyenlőség elvének lényege, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. A büntetőeljárás természetéből ered, hogy a vádhatóság és a védelem nem rendelkezhet ugyanolyan jogosítványokkal, azonban a fegyveregyenlőség elve azt követeli meg, hogy a vád alapjául szolgáló, avagy épp az ellen ható adatokat, bizonyítékokat a védelem is olyan teljességben és mélységben megismerhesse, mint ahogy a vádhatóság.

[205] A fentebb már hivatkozott 6/1998.(III.11.) AB határozat 6. pont a) alpontjában rögzítettek szerint sérti a fegyveregyenlőség elvét, ha a vádhatóság és a védelem eltérő mértékben, illetve módon fér hozzá a büntügyi iratokhoz. A konkrét AB határozatban az Alkotmánybíróság jogszabálysértés megállapítása mellett – az akkor hatályos – Be. vonatkozó rendelkezését is hatályon kívül helyezte, mivel az nem biztosította egyenlő mértékben a büntügyi iratok megismerésének lehetőségét a vád, illetve a terhelt és a védő részére.

[206] Bár az elsőfokú eljárás időszakában hatályban volt 1998. évi XIX. törvény, illetve a megismételt eljárás során alkalmazott – jelenleg is hatályban levő – Be. a tárgyalási szakban ugyanolyan mértékben biztosítja a terhelt és védője részére a bünyügyi iratok megismerésének lehetőségét, mint a vádhatóság részére, azonban az alapeljárásban, továbbá a megismételt eljárásban, illetőleg a másodfokú eljárás során az eljáró bíróság egyáltalán nem biztosította ezt.

[207] A védelem több esetben tett indítványt a bünyügyi iratokról másolat kiadására, azonban ezen védelmi indítványnak az eljárt tanácsok nem tettek eleget maradéktalanul. Így az a helyzet állt elő, hogy míg a vádat képviselő ügyészség pontosan tudta, hogy milyen bizonyítékokra hivatkozhat a vád alátámasztása érdekében, addig a védelem még a terhelő okirati bizonyítékokat sem tudta teljeskörűen megismerni.

[208] Nem beszélve arról, hogy az eljárások során a védelem többször tett indítványt arra, hogy a vádhatóság által okirati bizonyítékként meg nem jelölt, a nyomozati szakban azonban lefoglalt – és a tárgyalási szakban még mindig lefoglalás alatt levő – okiratokról másolatot kapjon, avagy azokba beletekinthessen.

[209] Az iratmegismerési jog korlátozása annyira sértette a tisztességes eljáráshoz való jogot, hogy a megismételt eljárás során másodfokon eljárt Debreceni Ítéltábla a 2020. július 6. napján kelt Bf.II.291/2020/22. számú ítéletének 23. oldalán kénytelen volt elismerni, miszerint a vádlottak és a védők nem, illetőleg csak késve kaptak meg olyan nyomozati iratokat, amelyek az ügyben a védekezéshez feltétlenül szükségesek voltak. Ez az ügy érdemi elbírálására jócskán kihatott, hiszen ekként a védelem nem tudta, illetőleg nem a megfelelő időben tudta kifejezni a védekezést.

[210] Azonban nem csak a Debreceni Ítéltábla, hanem a Kúria is megállapította az iratok ki nem adásával kapcsolatosan az alapügyben eljárt bíróság jogsértő eljárását a Bkif.III.139/2018/6 szám alatti végzésében és egyúttal két alapvető iránymutatást adott:

- 1) az iratok ki nem adásának a konzekvenciáit az elsőfokú ítélettel szemben bejelentett fellebbezés elbírálása során kell levonni¹¹
- 2) abban az esetben, ha arra lehetősége van akkor a védelem által kért másolatokat a Debreceni Ítéltáblának kikell adnia.

[211] Ezen utóbbi tekintetében a Debreceni Ítéltábla túlnyomó részt eleget tett az iratkiadási kötelezettségének, azonban nem teljes körűen, mivel a védelem által kért másolatok egy részének a kiadására ekkor sem került sor.

[212] Így a Debreceni Ítéltábla sem adta pl. a védelem által több alkalommal kért és a kiadás elmulasztása miatt kifogással sérelmezett ún. winchestereket, de nem kerültek teljes körűen kiadásra az ún. banki CD lemezek sem.

[213] Az iratmegismerés korlátozása különösen igaz volt az elektronikus adatok megismerésére, mivel a védelem a nyomozás során lefoglalt számítástechnikai eszközökből kinyert adatok töredékét ismerhette csak meg.

¹¹ Ez meg is történt, mivel többek között ezen okból kifolyólag is került sor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

[214] Következésképpen, lényegében már a nyomozás lezárásakor indítványt tett a védelem az elektronikus adatok hozzáférhetővé tételére, másolatban történő kiadására, ami azonban az eljárás jogerős befejezéséig nem történt meg teljes körűen, mivel még mindig vannak olyan, a kérelmező jogerős büntetőjogi felelősségét megalapozó adathordozók, amelyeket még mind a mai napig kiadásra nem kerültek, azokat a kérelmező valamint védője nem ismerhetett meg.

[215] Így az eljáró bíróságok rendre elodázták azon 1 TB-os külső winchester adatainak lemásolását, mely adatok közt a védelem meglátása szerint olyan elmentett információk voltak, melyeket ha a bíróság értékelése körébe vont volna, akkor az [REDACTED] III. rendű vádlott felmentéséhez vezethetett volna.

[216] Ez az 1 TB-os külső winchester egyébként az elsőfokú eljárás és a másodfokú eljárás során sokáig „nem volt meg”, a hollétéről a bíróságok nem tudta számot adni, majd amikor a megismételt eljárásban elő került, akkor a védelem nem kapott lehetőséget az azon levő elmentett informatikai adatok megismerésére. A megismételt eljárás során az inkriminált 1 TB-os külső winchestert a védelem kizárólag annyi ideig láthatta, amíg a megismételt eljárást folytató bírói tanács elnöke felmutatott egy papírdobozt, mellyel kapcsolatban állította, hogy abban van az ominózus külső winchester és megkérdezte a – már az alapjárásban – kirendelt igazságügyi könyvszakértőt, hogy ugye ez volt a külső winchester.

[217] Az eljáró bíróságok fentebb felvázolt, a védelem jogait csorbító magatartásai vezettek el oda, végül a védelem nem tudta felkutatni azokat a tudottan létező mentő bizonyítékokat, melyek a vádhatóság által felvonultatott okirati és elektronikus bizonyítékokat „lerontva” védencünk felmentését eredményezhették volna.

[218] Súlyosan sérült a tisztességes eljáráshoz való joghoz és a fegyveregyenlőség alapelveihez kapcsolódó úgynevezett védelem joga. Ennek lényege az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről szóló Római egyezmény 6 cikk (3) bekezdés b) pontja szerint: „Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van – legalább – arra, hogy [...] rendelkezzen a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel ...”.

[219] A hatékony és megfelelő felkészülést biztosító védekezéshez való jog súlyosan sérült akkor, mikor a másodfokú eljárást lefolytatott Debreceni Ítéltábla a kérelmező elsőfokú marasztalását követően annak ellenére nem biztosította maradéktalanul a büntügyi iratok megismerését, hogy a fellebbezés folytán aktuálisan eljáró Kúria megkeresésére írásban igazolták a büntügyi iratok maradéktalan kiadását.

[220] Az is sértette a hatékony és megfelelő felkészülést biztosító védekezéshez való jogot, hogy a megismételt eljárásban eljáró bíróság több esetben nem tett eleget a Be. 510. (4) bekezdésében foglalt kötelezettségnek, mely szerint: „A bíróság az értesítéssel, illetve idézéssel egyidejűleg tájékoztatja az ügyészséget, a vádlottat és a védőt arról, hogy a bíróság a kitűzött határon milyen bizonyítás felvételét tervezi”.

[221] A Be. ezen kötelező rendelkezésének megszegése miatt a védelem nem minden tárgyalás előtt tudta, hogy milyen bizonyítás felvétele fog megtörténni, a bíróság kiket idézett, illetve milyen okirati bizonyítást tervez lefolytatni. Így előfordult, hogy a bíróság olyan bizonyítást vett fel, amelyre a védelem a hatalmas perirat miatt előzetesen nem tudott felkészülni.

[222] A kérelmező sérelmére – fentebb részletezettek szerinti – alapjogsérelem egyértelműen megállapítható az alkotmányjogi panaszhoz csatolt Bf.II.630/2017/147 számú végzésében (hatályon kívül helyező végzés) valamint a Bf. II. 291/2020/22 számú ítélet rendelkezései alapján.

[223] A 2017-ben meghozott hatályon kívül helyező végzésében a Debreceni Ítéltábla 54 (!) oldalon keresztül fejtette ki mindazon okokat, eljárási szabálysértéseket – így többek között az vádlotti/védői jogok akadályozására, iratok ki nem adására vonatkozó szabálysértéseket – amelyek alapján az alapügyben hozott elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett helyezni.

[224] Ehhez képest ugyanazon Debreceni Ítéltábla, annak ugyanazon tanácsa 2020-ban már az alapügyben lefolytatott eljárás, így különösen az alapügyben felvett bizonyítás törvényességére hivatkozva utasította el a védelemnek a hatályon kívül helyezésre irányuló indítványát, mivel ekkor már a Debreceni Ítéltábla arra az álláspontra helyezkedett, hogy az általa hatályon kívül helyezett alapeljárásban a vádlottak és a védők törvényes jogait gyakorolhatták, őket semmilyen sérelem nem érte.

[225] A hivatkozott két bírósági határozat alapján megállapítható, hogy a Debreceni Ítéltábla ugyanazon eljárásra vonatkozólag (alapügy) az eljárás során két, egymással teljesen ellentétes megállapítást tesz: míg 2017-ben olyan súlyos eljárási hibákat állapít meg – kiemelve a vádlotti/védői jogok megsértését – amelyek alapján az alapeljárásban hozott ítélet hatályon kívül helyezésre volt szükség, addig 2020-ban már ugyanazon eljárással összefüggésben azt állapítja meg, hogy a vádlottak és a védők az alapügyben az eljárási jogait gyakorolhatták, azzal élhettek ezért a megismételt eljárásban hozott határozat hatályon kívül helyezésére nincs törvényi lehetőség.

[226] Ugyancsak a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti az, ha az ügyben eljáró bíróságok szemet hunynak a nyomozás során elkövetett eljárási szabálysértések fölött és nemhogy szankcionálják ezen jogsértéseket, hanem éppen azoknak a bírósági eljárásban való kiküszöbölésére biztosítanak lehetőséget az ügyészségnek.

[227] A 63015/1736/2009/bü. számú büntetőügyben 2009. november 20. napján rendelte el a nyomozást a Vám- és Pénzügyőrség Észak-Alföldi Regionális Nyomozó Hivatala Hajdú-Bihar megyei Osztály, Debrecen osztályvezetője, [REDACTED] p.szds. osztályvezető. Később a szervezet a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szervezetébe olvadt és megnevezése Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-Alföldi Regionális Bűnügyi Igazgatóságra változott.

[228] A nyomozás elrendelése a Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság Gazdaságvédelmi Osztály osztályvezetőjének [REDACTED] r. alezredes osztályvezető feljelentése alapján történt.

[229] A nyomozás kezdetben ismeretlen tettséssel szemben indult. 2010. április 26-án 8 óra 43 perckor [REDACTED] a nyomozóhatóság az ügyben, mint tanút hallgatta ki, majd ugyanezen a napon 10 óra 1 perctől megtörtént a kihallgatása gyanúsítottként is.

[230] Így a nyomozás törvény szerinti objektív határideje ez által 2012. április 26. napja lett.

[231] 2011. május 9. napján az ügyben gyanúsítást közöltek [REDACTED] és ezt követően a nyomozás alapvetően [REDACTED] és társaival szemben folytatódott.

[232] Számos nyomozási cselekményt követően, a két éves nyomozási határidő letelte előtt, 2012. január 25. napján a nyomozóhatóság a [REDACTED] [REDACTED] szemben folytatott eljárást 63015-221/2012/bü. számra elkülönítette. [REDACTED] szemben a Debreceni Járási és Nyomozó Ügyészség megrovást szabott ki és a Debreceni Városi Ügyészség a nyomozást vele szemben megszüntette

[233] Az elkülönítés módjának köszönhetően azonban az, hogy a 1736/2009. bü szám alatti ügyben az első gyanúsítás időpontja mikor történt, nem változott, az maradt az „eredeti időpont”: 2010. április 26. napja.¹²

[234] 2012. január 25. napját - [REDACTED] ügyének elkülönítését - követően a már [REDACTED] és társaival szemben folyamatban lévő 63015/1736/2009/bü. számú ügy nyomozati határidejét három alkalommal meghosszabbították, egészen 2013. április 20. napjáig. A nyomozási határidők meghosszabbítását a gyanúsítottakkal és a védőkkel is közölték, de a nyomozási határidők meghosszabbításával szemben a gyanúsítottak és a védők panasszal nem élhettek a határidő hosszabbításokban közöltek alapján.

[235] 2013. április 20. napját megelőzően 2013. március 29-én azonban külföldi jogsegélyre történő hivatkozással felfüggesztették a nyomozást és néhány nap híján két év múlva, 2015. március 17-én indították újra 2015. április 8-i határidővel, amit 2015. április 27-ig meghosszabbítottak.

[236] A nyomozás felfüggesztése alatt is számos nyomozati cselekmény történt. Igaz, ezt többnyire más hatóságokkal végeztette a NAV ÉARBI vagy külsős szakértőkkel, de álláspontunk szerint sérti a tisztességes eljáráshoz fűződő vádlotti jogokat az, ha a nyomozóhatóság a nyomozás felfüggesztése alatt más szerveket, személyeket keres meg azzal, hogy a felfüggesztett ügyben különféle cselekményeket végezzenek el.

[237] Jelen ügyben a nyomozás felfüggesztése 2013. március 29-től 2015. március 17-ig volt érvényben. A csatolt dokumentumok alapján látható, hogy a nyomozóhatóság számos megkeresést végzett ez idő alatt, sőt más nyomozóhatóságtól kimondottan segítséget kért.

[238] A csatolmányokból kitűnik például, hogy a NAV ÉARBI 2013. április 2-án tájékoztatta a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Irodáját arról, hogy a 63015-1736/2009. számú büntetőügy felfüggesztésre került. Ezt követően 2013. június 26-án pedig írásmintákat kért a NAV ÉARBI a Készenléti Rendőrségtől, akik – mivel nem tudtak ilyet küldeni – az egyik személytől írásmintát vettek a másik személyt pedig ki is hallgatták elméletileg a 29022-166/2012. számú, [REDACTED] és társai ellen indult büntetőügyben úgy, hogy [REDACTED] és társai ügyében egy kérdést sem tettek fel a tanúnak, kizárólag csak a 63015-1736/2009. számú ügyre vonatkozókat. Megjegyzendő, hogy a kihallgatott személy, [REDACTED] ekkor a 63015-1736/2009. számú ügyben már gyanúsított volt, azaz, ha nem más ügyben hallgatták volna ki, akkor akár élhetett volna a hallgatás jogával, de tanúként a 29022-166/2012. számú ügyben nem

[239] A Készenléti rendőrség hathatós közreműködését mutatja, hogy egyes kihallgatásokat a felfüggesztés ideje alatt, 2013. november 28-án úgy foganatosítottak, hogy az elvileg 29022-166/2012 számú ügyben gyanúsított [REDACTED] helyett a kihallgatáskor ismeretlen tétlessel szemben folyó ügyre

¹² Abban az esetben, ha nem [REDACTED] hanem az összes többi érintett került volna lekülönítésre és új számra iktatásra – mint ahogy az más esetekben történni is szokott – akkor az új számra iktatott ügyben valóban csak később került sor gyanúsítás közlésére.

hivatkoztak, így érthető, hogy [REDACTED] vonatkozóan kérdéseket sem tettek fel, csak kizárólag olyan kérdéseket, amelyek a NAV ÉARBI előtt felfüggesztés alatt álló 63015-1736/2009 számú ügyben relevánsak

[240] Mindezekén túl a felfüggesztés ideje alatt, - és az objektív nyomozási határidő letelte után több mint egy néhány esetben több mint két évvel - további nyomozási cselekmények is megvalósultak, például szakértő kirendelése vagy más hatóságtól szakvélemény másolat bekérés

[241] A védelem folyamatosan felhívta a bíróság figyelmét ezen jogsértésre azonban erre vonatkozólag a bíróság nem foglalt állást, a nyomozás során megvalósított jogsértéseknek semmilyen jelentőséget nem tulajdonított.

[242] Sőt! A bírósági eljárás részévé tette a jogsértő cselekményekkel beszerzett bizonyítékokat, mintegy legalizálva azokat annak érdekében, hogy azt az eljárás során, a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapítása során fel lehessen használni, figyelembe lehessen venni.

[243] Történt ez annak ellenére, hogy bár valóban nem ad az eljárási törvény direkt szankciókat a nyomozás során megvalósított jogsértő magatartások tekintetében, azonban a Be. 167. § (5) bekezdése kimondja, hogy nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve a (2) bekezdésben meghatározott hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a részrtvevők büntetőeljárás jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.

[244] Az idézett jogszabályhely alapján egyértelműen kifejezésre juttatta a jogalkotó azt, hogy igen is értékelni kell valamennyi, a nyomozás során elkövetett eljárási szabályszegést, amelynek szankciója az, hogy az eljárási szabálysértéssel beszerzett bizonyíték nem használható fel bizonyítékként.

[245] Ebben a kérdésben a jogalkotó egyértelmű, a bíróság oldaláról nem mérlegelhető kötelezettséget írt elő: a bizonyítékok köréből ezen bizonyítékokat ki kell zárni.

[246] Ezzel szemben „előnyben részesítették” az eljáró bíróságok az ügyészséget, mivel ezen nyilvánvaló jogsértés vonatkozásában – védői hivatkozás ellenére -nem foglaltak állást, hanem a nyomozati határidő leteltét követően beszerzett bizonyítékokat a büntetőjogi felelősség megállapítása során felhasználták, a kérelmező büntetőjogi felelősségét azokra -is – alapítottan állapították meg.

[247] Hasonló jogi megállapítás tehető a nyomozás során megvalósított nyomozóhatósági együttműködés, az NNI és a NAV ÉARBI „összedolgozásából” keletkezett bizonyítékok vonatkozásában, amelyeket a nyomozati iratok XVI. kötetében helyeztek el és azokat ugyancsak teljes körűen felhasználták a bíróságok a büntetőjogi felelősség megállapítása során.

[248] Az, hogy a nyomozás során a nyomozati határidő túllépésre került a vádirat vonatkozásában is felveti a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét abban a tekintetben, hogy az ügyészségnek a nyomozás befejezését követően a vádemeléskor hatályos régi Be. 216. § (1) bekezdése értelmében: az ügyész, ha a 193. § (1) bekezdése szerinti eljárási cselekményt maga végezte, ennek megtörténte után, ha pedig azt a nyomozó hatóság végezte, az iratok hozzá érkezését követő harminc napon belül az ügy iratait megvizsgálja, és ennek eredményéhez képest

..

e) vádat emel, vagy határoz a vádemelés részbeni mellőzéséről.

[249] A törvényi szabályozásból következőleg az ügyésznek 30 napja van a vádemelésre, amely határidő törvényben megállapított határidő, így az kötelezően alkalmazandó.

[250] Ezen határidő jogvesztő jellege következik a régi Be. 216. (3) bekezdéséből is, mivel ezen jogszabályhely értelmében:

az (1) bekezdésben megjelölt határidőt az ügyészség vezetője kivételes esetben harminc nappal meghosszabbíthatja. Nagy terjedelmű ügyben az ügyészség vezetőjének javaslatára a felettes ügyész kivételesen ennél hosszabb - legfeljebb kilencven napos - határidőt is engedélyezhet. A határidőt az (1) bekezdés a) pontjában szabályozott esetben a nyomozási cselekmény elvégzésétől kell számítani.

[251] Mindebből következőleg alapvető kérdés, hogy a vádemelésre nyitvaálló törvényi határidő elmulasztását követően jogosult-e az ügyész vádat emelni vagy sem, másképpen megfogalmazva a törvényben meghatározott határidő leteltét követően törvényes-e a vád abban a tekintetben, hogy az a jogosulttól származik-e vagy sem.

[252] A törvényi határidők jellegével az Alkotmánybíróság több eseti döntésében is foglalkozott és megállapította, hogy a törvényi határidők jogvesztő határidők és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti az, ha valamely eljárási cselekmény foganatosítására a törvényben meghatározott határidő leteltét követően kerül sor.

[253] Jelen ügyben megállapítható, hogy az ügyészség a vádemelésre törvényben megállapított határidőt elmulasztotta, a vádemelésre csak később került sor.

[254] Ebben az esetben a vádirat határidőn túl történő benyújtása esetén az ügyészség már nem jogosult vádemelésre és a mulasztása okán a vád már nem „törvényes”. Törvényes vád hiányában pedig büntetőeljárás lefolytatására törvényi lehetőség nincs, a bíróságnak az eljárást meg kell szüntetnie.

[255] Azáltal azonban, hogy az ügyben eljáró bíróságok a törvényben megállapított határidőn túl benyújtott vádirat alapján a büntetőeljárást lefolytatták megsértették a kérelmező tisztességes eljáráshoz való jogát, méghozzá olyan mértékben, amely a teljes bírósági eljárásra kihatással volt, hiszen törvényes vád hiányában semmilyen eljárást nem lehet folytatni.

[256] A megismételt eljárás másodfokú szakaszában eljáró Debreceni Ítéltábla súlyosan megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot akkor, mikor „feldarabolta” az ügyet és a Bf.II.131/2020. számon folyó eljárástól elkülönítette azon vádlottakat, akik az eredetileg kitűzött tanácsülés helyett nyilvános ülés tartását indítványozták.

[257] Ekként azon vádlottak ügyének elbírálását más ügyszámra (Bf.II.291/2020.) különítette el a Debreceni Ítéltábla, amely vádlottak kifejezetten kérték a nyilvános ülés tartását.

[258] Így az a büntetőeljárás jogilag iustismord helyzet állt elő, hogy ugyanabban az ügyben – igaz nem ugyanazon ügyszámon, de az I., a II. és a III. rendű vádlottak érintettsége miatt részben azonos elkövetői körben és az elkövetői kör részben azonos volta miatt azonos tényállásokra – két ügyszámon született jogerős döntés: Bf.II.131/2020. ügyszámon tanácsülésen 2020. június 10. napján, illetve Bf.II.291/2020. ügyszámon nyilvános ülésen 2020. június 29-én és 2020. július 6. napján.

[259] A Debreceni Ítéltábla által választott ezen eljárási rend súlyosan sértette a tisztességes eljáráshoz való jogot, hiszen a 2020. június 29-ei nyilvános üléssel érintett vádlottak (különösen az I., a II. és a III. rendű vádlottak (a III. r. vádlott a kérelmező)) nem is tudták, hogy a nyilvános ülést nem kérő vádlottak tekintetében 2020. június 10. napján milyen jogerős döntés született, amely jogerős döntés tényállás tekintetében kihatással van az ő megítélésükre.

[260] A jelenleg hatályos Be. nem teszi lehetővé az eljárás elkülönítését pusztán csak azért, mert a vádlottak egy része megelégszik a tanácsülésen történő elbírálással, míg más vádlottak ragaszkodnak a nyilvános üléshez.

[261] A másodfokú bíróság ezen eljárási rendje miatt fordult elő az a jogilag megmagyarázhatatlan eset, miszerint [REDACTED] III. rendű vádlott védői a 2020. június 29-ei nyilvános ülésen úgy tartották meg perbeszédüket, illetve a III. rendű vádlott úgy szólalt fel az utolsó szó jogán, hogy nem tudták, hogy a III. rendű vádlottat is érintő vádpontokban a másodfokú bíróság 2020. június 10-én milyen döntést hozott, az jogerőre emelkedett-e, illetve a másodfokú bíróság a tanácsülésen hozott döntésével „belenyúlt-e” az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállásba, vagy sem.

[262] Ez az eljárási rend súlyosan és egyértelműen sértette a tisztességes eljáráshoz való jogot, de egyúttal sértette a hatékony és megfelelő felkészülést biztosító védelemhez való jogot, hiszen a nyilvános ülést kérő védők nem tudták a tanácsülésen hozott jogerős döntés tartalmát, így nem tudtak hatékony védelmet kifejteni. Ez súlyosan és közvetlenül kihatott az ügy érdemi elbírálására.

[263] Arról nem is beszélve, hogy lényegében már 2020. június 10. napján érdemi döntést hozott a Debreceni Ítéltábla a másodfokú eljárás keretében, így ezen döntését a 2020. június 29. napján megtartott nyilvános ülés alapján nem változtatta meg.

[264] A dátumokból következőleg megállapítható, hogy a Debreceni Ítéltábla 2020. június 10. napján érdemben felülbírált a Debreceni Törvényszék 17.B.376/2018/379 szám alatti ítéletét akként, hogy a nyilvános ülést kérő vádlottak – így a kérelmező – jogi álláspontját, érvelését nem ismerte, azt az érintettek a döntés előtt nem terjeszthették elő.

[265] Különösen igaz ez azon eljárási kérdések vonatkozásában, mint amelyekre a kérelmező védői hivatkoztak, hiszen ebben a kérdésben már 2020. június 10. napján megtartott tanácsülésen érdemi döntés született. A Be. 590. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha e törvény kivételt nem tesz – a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálja. Az (1) bekezdés pontosítása a (2) bekezdés, amely in concreto kimondja, hogy az eljárási szabályok betartását a bíróság arra tekintet nélkül vizsgálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[266] A kérelmező a 30-as számú mellékletként csatolta a Debreceni Ítéltábla Bf.II.131/2020/45 szám alatti, 2020. június 10. napján kelt, tanácsülésen meghozott másodfokú ítéletét.

[267] Az ítélet 8. oldal (2)-(3) bekezdésében az alábbi megállapítást teszi:

[268] „A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett sem abszolút eljárási szabálysértést (Be.608. § (1) bekezdés a)-f) pont), sem olyan relatív perjogi hibát (Be. 609. (1), (2) bekezdés) mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

A törvényszék a Be. 163. § (1), (2), (3) bekezdésében írt ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és nagyrészt megalapozott tényállást állapított meg....”

[269] Majd az ítélet 11. oldalának utolsó bekezdésében rögzítette, hogy „Az elsőfokú bíróság az ügy helyes megítélése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika törvényei szerint, kifogástalanul értékelte. Következtetései perrendszerűek és a hibátlanul értékelt bizonyítás anyagán nyugszanak.”

[270] Az idézett ítéleti rendelkezések alapján megállapítható, hogy a Debreceni Ítéltábla már 2020. június 6. napján megállapította a fellebbezéssel érintett ítéletről, hogy az a vonatkozó törvényi előírásoknak mindenben megfelel és azt – egyes tényállásbeli pontosítással – helyben hagyta.

[271] Hangsúlyozandó, hogy erre 2020. június 10. napján került sor, míg a kérelmező esetében a fellebbezési nyilvános ülés megtartására 19 (!) nap múlva, 2020. június 29. napján került sor, míg a jogerős ítéletet 2020. július 6. napján hirdették ki.

[272] Kiemelendő, hogy mind a 2020. június 10. napján kelt, mind pedig a 2020. július 6. napján kelt másodfokú ítélet ugyanazon, a Debreceni Törvényszék előtt 17.B.376/2018 szám alatt folyamatban volt eljárásban /379 szám alatt született ítélet elleni fellebbezés elbírálásképpen született.

[273] Ugyancsak kiemelendő az, hogy a kérelmező, mint a bünszervezet tagja, valamennyi vád tárgyává tett cselekményben érintett volt, így a 2020. június 10. napján kelt ítéletben érintett vádlottakkal „közösén” követte el a bűncselekményeket.

[274] Mindezen tények alapján kétséget kizáróan megállapítható az, hogy a kérelmező ügyében már 2020. június 10. napján érdemi döntés született, annak ellenére, hogy a kérelmező illetőleg védői majd csak később fejthették ki jogi érveiket az elsőfokú eljárással, az elsőfokú ítélettel szemben.

[275] Lényegében hamarabb megszületett a másodfokú ítélet, mint ahogy a másodfokú bíróság meghallgatta volna az érintett vádlottat/védőt.

[276] Különösen alapjogsértő ez az eljárás, ha figyelembe vesszük, hogy a kérelmező valamint védőik a másodfokú eljárásban elsődlegesen az alapeljárásban megvalósított eljárási szabálysértésekre hivatkozással kérték a megismételt eljárásban hozott elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, akkor amikor az elsőfokú eljárással összefüggésben a Debreceni Ítéltábla már megállapította azt, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat maradéktalanul betartotta.

[277] A Debreceni Ítéltábla ezen eljárásával a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme mellett megsértette a kérelmező hathatós jogorvosláthoz való jogát is, hiszen a kérelmezőtől függetlenül, a kérelmező (és védői) meghallgatása nélkül hozta meg lényegében a másodfokú döntését.

3) Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

[278] Jelen alkotmányjogi panasz benyújtásával egyidejűleg indítvány került benyújtásra az eljárás felfüggesztésére.

[279] Ügyvédi meghatalmazás mellékletként csatolásra kerül.

Dr. Györfy István
Ügyvéd

[280] A kérelmező – csatolt nyilatkozata alapján – nem járul hozzá személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához.

[281] Másolatban csatolásra kerül:

- 1-2. sz.: Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság feljelentése
3. sz.: NAV ÉARBI nyomozás elrendelése 63015-1736/2009 bü. szám alatt
- 4-5. sz.: [REDACTED] anúkénti majd gyanúsítottkénti kihallgatása 2010. április 26-án
- 6-7. sz.: NAV ÉARBI kezdeményezése és a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség határozata nyomozóhatóság kijelöléséről
8. sz.: [REDACTED] (kérelmező) 2011. május 9. napján történt gyanúsítottkénti kihallgatása
- 9-10. sz.: [REDACTED] ügyének elkülönítése a 221/2012 bü. szám alá
11. sz.: 1973/2010 bü. számú ügy egyesítése a 1736/2009 bü. számú ügghöz
12. sz.: Gyanúsítások [REDACTED] 2013. március 28. és március 29. napján a felfüggesztett nyomozás alatt
13. sz.: Határozat nyomozás felfüggesztéséről 2013. március 29. napján
14. sz.: Nyomozás folytatásának elrendelése
15. sz.: Nyomozati iratok ismertetése
16. sz.: Összefoglaló jelentés
17. sz.: Vádirat
18. sz.: Vádmódosítás
20. sz.: Bf.II.630/2017/147 számú hatályon kívül helyező végzés
21. sz.: 17B.376/218/130-as számú jegyzőkönyv
22. sz.: 17B.376/218/130-III. számú végzés
23. sz.: 19.Bpk.58/2019/2-es számú végzés
24. sz.: Fellebbezés a 19.Bpk.58/2019/2-es számú végzéssel szemben
25. sz.: 17.B.376/2018/379 számú I. fokú ítélet
26. sz.: 2020. április 27. napján előterjesztett tárgyalás tartási kérelme
27. sz.: 2020. június 8. napján előterjesztett indítvány
28. sz.: elkülönítő végzés
29. sz.: 2020. június 22. napján előterjesztett kizárási indítvány
30. sz.: Bf.II.131/2020/45 számú ítélet
31. sz.: Bf.II.291/2020/22 számú ítélet
32. sz.: Nyomozati irat 16. kötet Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozóiroda által átadott iratok
33. sz.: Kúria döntése az eljárás elhúzódása miatti kifogásról

[282] Jelen egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panasz benyújtására az Alkotmánybíróság IV/1718-3/2020 szám alatti felhívásának megfelelően került sor.

Debrecen, 2021. január 21.

Dr. Györfy István

